

B.R.S. Sem.-6 Examination
Elective 8

Human Resource Management

Time : 2-30 Hours]

April-2023

[Max. Marks : 70

સૂચના : (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૨) દરેક પ્રશ્નનાં ગુણ સમાન છે.

- ૧ માનવ સંસાધન સંચાલન કાર્યક્ષેત્ર સવિસ્તાર સમજાવો. ૧૪
અથવા
માનવ સંસાધન સંચાલનના લક્ષણો વિગતે સમજાવો.
- ૨ તાલીમના પ્રકારો સવિસ્તાર જણાવો. ૧૪
અથવા
માનવ સંસાધન આયોજન ઉપર અસર કરતા પરિબળો જણાવો.
- ૩ તાલીમની વિવિધ પદ્ધતિઓ વિગતે સમજાવો. ૧૪
અથવા
ઔદ્યોગિક ઝગડાના ઉકેલની પદ્ધતિઓ સમજાવો.
- ૪ કામદાર કલ્યાણની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓનું કાર્યક્ષેત્ર જણાવો. ૧૪
અથવા
સામાજિક સુરક્ષાના ઉદ્દેશ જણાવી સામાજિક સુરક્ષા ઉપર અસર કરતા પરિબળોની ચર્ચા કરો.
- ૫ નીચેનાં પ્રશ્નોનાં ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ સાત) : ૧૪
- (૧) કામદાર કલ્યાણનો અર્થ સમજાવો.
  - (૨) ૧૯૪૮નો લઘુત્તમ વેતનધારો જણાવો.
  - (૩) ઔદ્યોગિક ઝગડાનો અર્થ આપો.
  - (૪) માનવ સંસાધન એટલે શું?
  - (૫) માનવ સંસાધન સંચાલનમાં Focus “M” નું મહત્વ જણાવો.
  - (૬) માનવ સંસાધન આયોજનના બે પ્રકારો જણાવો.
  - (૭) તાલીમનો અર્થ આપો.
  - (૮) “માનવ જીવંત સાધન છે” વિધાન સમજાવો.
  - (૯) કારખાના ધારો એટલે શું?
  - (૧૦) ઉત્પાદનના મુખ્ય સાધનો જણાવો.
  - (૧૧) સામાજિક સુરક્ષા એટલે શું?
  - (૧૨) પ્રોવિડન્ટ ફંડ એટલે શું?